

DE ROY IN VERA PAZ, VERA PAZ IN GERAARDSBERGEN

door VIC. MOTTE

In "De Heemschutter" 98/160/31-36 publiceerde ik het artikel "Herregodts in Verrapa, Vera Paz in Geraardsbergen", waarin ik de uitwijking beschreef met fataal gevolg van ADRIAAN HERREGODTS en zijn familie naar Santo-Tomas de Guatemala in 1844. Ik vond namelijk dat ik die aangrijpende Centraal-Amerikaanse periode uit mijn zijdelingse familiegeschiedenis, die ik bij toeval vond, niet egoïstisch voor mij alleen mocht houden.

Het was mij te doen afstammelingen te vinden van Adriaan Herregodts via zijn zoon Franciscus (1823-1885). Misschien zou er toch nog zo eentje zijn die ooit verhalen gehoord had van zijn/haar ongelukkige voorouders. Ook keek ik met vragende ogen wat rond i.v.m. die cafénaam VERRAPA / VER PAS / VERA PAZ.

Over die familierelaties - Herregodts - ontving ik (nog) geen inlichtingen, wel reacties op de naam "Verrapa - Vera Pas" telefonisch, mondeling, schriftelijk en zelfs via de plaatselijke pers in 't Spuwerke".

Die reacties kan ik opdelen in 2 reeksen:

1. Waar in Centraal- (of Zuid-) Amerika lag Vera Pas ?
2. Rond de molen / herberg Vera Paz aan de Oudenaardsestraat.

VERA PAZ IN CENTRAAL-AMERIKA

Het is best mogelijk dat de naam Vera Paz op andere plekken en in andere landen van Centraal- of Zuid-Amerika ook voorkomt, maar feit is dat een bepaalde streek ten noorden van Santo Tomas in Guatemala deze naam draagt. De bijgevoegde kaart ontleend uit het werk van Stefan Van Den Bossche (1) bewijst dit.

In het geciteerde werk behandelt Van Den Bossche, zich steunend op historische documenten, uitvoerig de siteverandering van de toekomstige Belgische kolonie van Vera Paz naar Santo Tomas en de daaruitvloeiende naamverwarring bij de emigranten. Door de volkspropaganda en liedjes van marktzangers geïnspireerd, spraken ze steeds van Vera Paz, in de volksmond "Verrapa".

Voor mij staat het dus als een paal boven water dat 3 à 400 landgenoten in het midden van de vorige eeuw gepoogd hebben in Guatemala een Belgische kolonie te stichten en dat de meerderheid, voor ze vertrokken, dacht dat ze naar het luilekkerland "Verrapa" afreisden. Dat er ten tijde van Leopold I en Leopold II meerdere Belgische kolonisatiepogingen geweest zijn, zowat overal ter wereld, is wel algemeen bekend.

EN DAN DE MOLEN / HERBERG VERRAPA / VERA PAZ

In mijn artikel vertelde ik dat ik van mijn vader nog de sarcastische uitdrukking gehoord had: "Hij zit al aan 't Verrapa". Men bedoelde volgens hem hiermee: "Hij heeft niet lang meer te leven". Volgens zijn aanneembare uitleg zou deze uitdrukking ontstaan zijn omdat er op weg naar het Geraardsbergse kerkhof vroeger een molen/herberg stond "In 't Verrapa". Ook P. Marcel J. Van Kerckhoven vermeldt deze naam.

(1) Stefan Van Den Bossche, EEN KORTSTONDIGE KOLONIE, SANTO TOMAS DE GUATEMALA (1843-1854), Lannoo nv - Tielt 1997.

De reacties die ik op deze passage ontving, gingen van blijken van ongeloof tot vragen naar duidelijke bewijzen. Omdat je vader of grootvader op die plek nooit een café geweten heeft met die naam bewijst nog niet dat er in de 2de helft van de 19de eeuw, meer dan 100 jaar geleden dus, er geen geweest is! Een gepaste reactie las ik in 't Spuwerke van 24.08.1998. Hierin schrijft de heer Albert Schrever ongeveer dit: "Over die molen / herberg zullen we maar zekerheid hebben, als we ons kunnen steunen op documenten".

Maar deze documenten ontdekken, is gemakkelijker gezegd dan gevonden. Eens te meer moet ik mijn vriend Marc Punnewaert hiervoor bedanken. Met benedictijnergeduld is hij gaan zoeken in het Rijksarchief te Ronse en met het bewijs naar huis gekomen.

In het bewuste Rijksarchief snuffelde hij in de Goeferdingse bevolkingsregisters (1876-1880) en in de lijsten van de bevolkingstelling van 31.12.1880. Telkens wordt hier vermeld dat het huis aan de Oudenaardsesteenweg nr. 6 de naam draagt van VERA PAZ of VERA PAX. Het is bewoond door Jean Baptiste De Roy en zijn familie. Hierbij de stamboom op de volgende bladzijde (2). En wat blijkt nu nog? Twee broers van Jean Baptiste De Roy zijn gestorven in Santo Tomas in Guatemala: Adriaan De Roy (+28.10.1853) en Charles Louis (+01.02.1848). Meer nog een andere broer van hem, Petrus De Roy, moet ook nog in Santo Tomas geweest zijn en teruggekomen, want zijn oudste zoon Emile is er geboren.

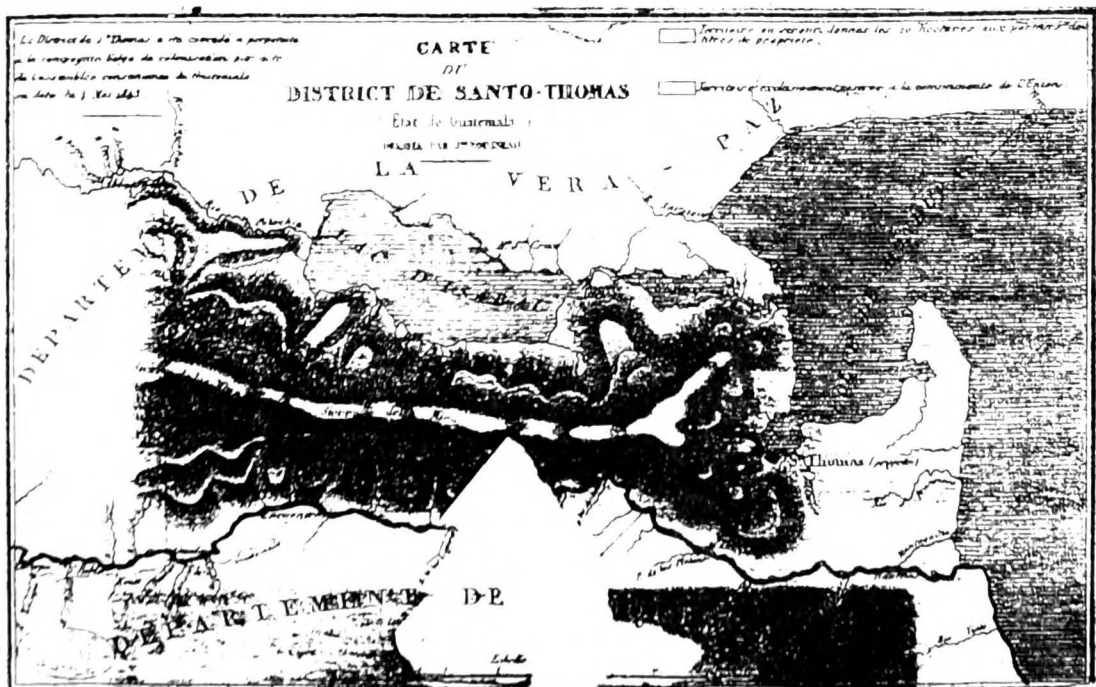
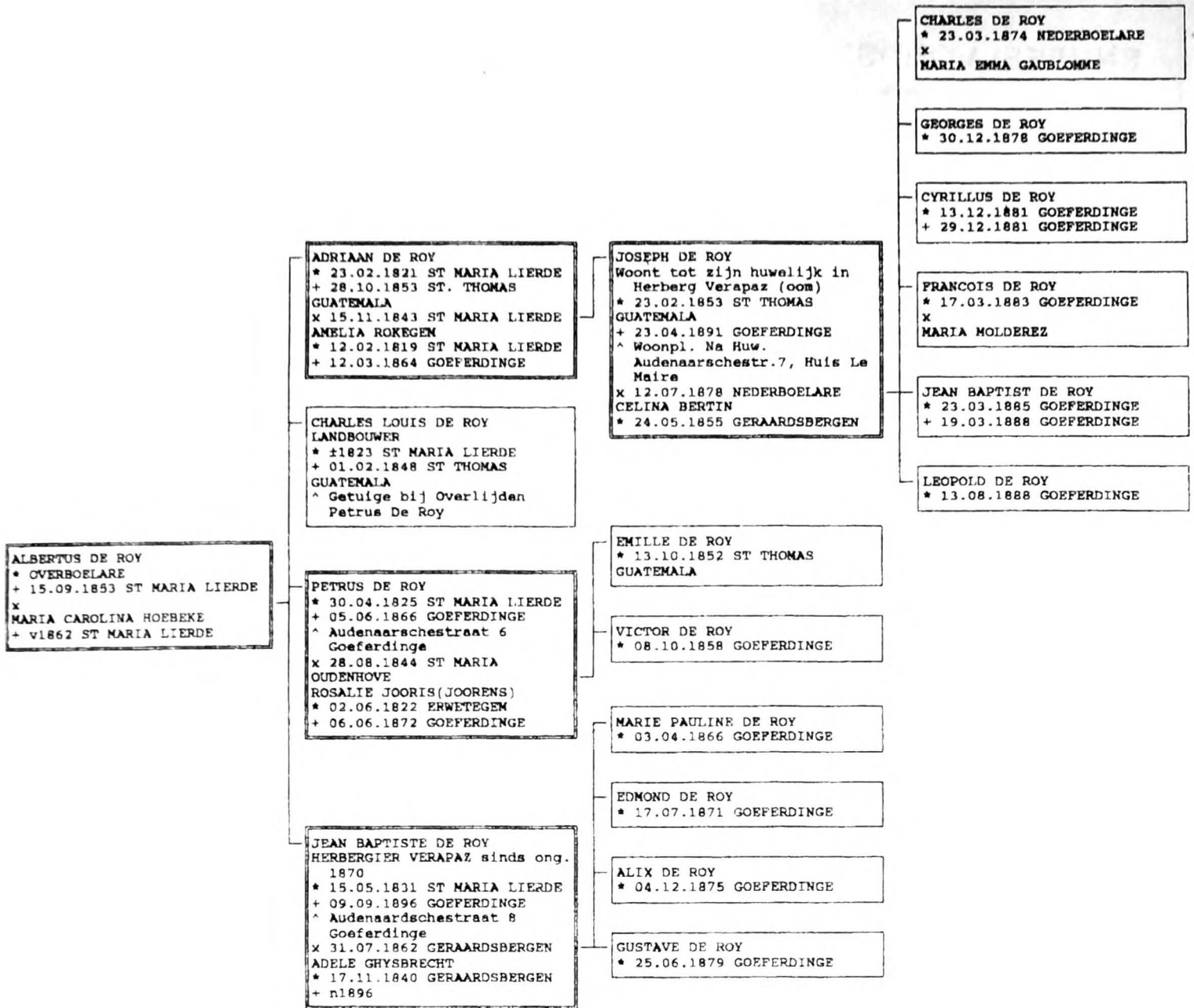
En nog sterker, Joseph, een zoon van de overleden Adriaan, te Santo Tomas geboren op 23.02.1853, kwam waarschijnlijk met zijn moeder Amelia Rokeghem (+ Goeferdinge 12.03.1864) en zijn oom Petrus naar België terug en woonde in 1876 in de herberg van zijn oom Jean Baptiste, het VERA PAZ. Na zijn huwelijk gaat hij in het huis "Le Maire" wonen, Oudenaardsesteenweg nr. 7. Deze Joseph was de grootvader van Jozef De Roy van het bekende warenhuis "Bazar De Roy".

BESLUIT

Het is dus aannemelijk dat in de herberg (-molen ?) aan de Oudenaardsesteenweg / straat avonden lang bij rook van pijpen en geur van genever en bier aangrijpende verhalen zullen verteld zijn over het onmenselijke leven ginder in Midden-Amerika en dat na de zoveelsten "demi" men terug de marktlieiders van Vera Paz zal gezongen hebben. Is het dan zo onwaarschijnlijk dat men die herberg omgedoopt heeft in Vera Paz, Vera Pas of Verrapa ? En wanneer de lijkstoet dan aan die herberg voorbijtrok, was men op enkele stappen van het kerkhof, de laatste rustplaats.

Vic MOTTE
Vossenlaan 15
3080 Tervuren.

(2) Stamboom opgesteld door Marc Punnewaert met Haza-Data +7.2

Kaart van het district Santo-Tomas, 1843 (Collecties Koninklijk Legermuseum, Brussel)